

ОЛЬГА КВАСОВА (м. Київ)

УДК 378.147:81'243

ПЕРЕДУМОВИ ЯКІСНОГО ОЦІНЮВАННЯ УМІНЬ АНГЛІЙСЬКОГО УСНОГО МОВЛЕННЯ

У статті визначено роль володіння усного мовлення іноземною мовою та актуальність розробки інструментів для вимірювання його рівня. Проаналізовані роботи зарубіжних учених із визначення компонентного складу усного мовлення та конструкту тесту із говоріння. Автор вивчає дескриптори з усної продукції та усної інтеракції на рівні B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, які далі специфікує відповідно до цілей вивчення англійської мови як другої іноземної студентами 1-2 курсів спеціалізації «Східна мова». Пильну увагу автора привертає аналіз програмних вимог для цього етапу навчання, задля чого розглядається базовий посібник з англійської мови (Global Upper-Intermediate) та вирізняються труднощі створення усного тесту на його основі. Спираючись на проведений аналіз дескрипторів рівню B2 та вимоги програми, автор висуває вимоги до усного мовлення студентів на цьому рівні, пропонує критерії оцінювання та власне шкалу оцінки відповідно до критеріальної шкали, прийнятої у межах кредитно-модульної системи.

Ключові слова: тест володіння усним іноземним мовленням; конструкт тесту; критерії оцінювання; шкала оцінки.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Володіння усним іноземним мовленням завжди посідало вагоме місце в навчальних програмах мовних факультетів. «Без сумніву, – стверджував Р. Ладо ще 1961 р., – уміння розмовляти іноземною мовою є найбільш цінованим із мовленнєвих умінь» (Lado 239). Значення уміння розмовляти іноземною мовою (ІМ) значно зросло останніми роками. Це обумовлено, передусім, глобалізаційними процесами, в яких задіяна Україна – поширенням міжнародних економічних, культурних, наукових та академічних відносин із зарубіжними партнерами, частішими подорожами наших громадян за кордон в якості туристів, працівників, студентів тощо. Наслідки таких стосунків відчуються в на-

ших аудиторіях, адже частина студентів вже має досвід спілкування із носіями ІМ у різноманітних контекстах та демонструє досить високий рівень володіння мовою неформального спілкування.

Визначення рівня володіння усного мовлення в аудиторії здійснюється під час поточного та підсумкового контролю відповідно до стандартів, які визначені в Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти: викладання, вивчення, оцінка (ЗЄР) ("Common European Framework"). Саме за допомогою дескрипторів із усної продукції (монологічне мовлення) та усної інтеракції (діалогічне мовлення) визначені такі кількісні та якісні параметри говоріння, як належність висловлювання до певної сфери спілкування, тематика та проблематика змісту

висловлювання та ступінь обізнаності студентіву них, обсяг та темп мовлення, складність та різноманітність використаних лексичних та граматичних засобів, складність комунікативних завдань та деякі інші.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми оцінювання умінь усного мовлення досліджуються фахівцями з прикладної лінгвістики (I. Csépes, N. DeJong, G. Fulcher, S. Luoma), та колективами розробників мовних тестів (ALTE, Cambridge ESOL), в основному, за межами нашої країни; винятком є кандидатська дисертація О. Української (Ukrainska). На нашу думку, питання розробки засобів контролю та оцінки усного мовлення є конче актуальним у вітчизняній методиці навчання ІМ, про що свідчить ціла низка факторів. По-перше, до програми Зовнішнього незалежного оцінювання іншомовних умінь випускників шкіл досі не включене тестування усного мовлення, що суттєво звужує показник володіння школярами ІМ. По-друге, тести з усного мовлення студентів ВНЗ здебільшого розробляються викладачами на підставі їхньої власної уяви про правила створення тестів та шкал оцінювання. На жаль, досвід викладання не може замінити знання про закономірності розроблення валідного та надійного тесту, а відтак «викладацькі» тести не завжди слугують якісним інструментом підсумкового контролю та оцінювання. По-третє, майже всі кандидатські дослідження із методичних проблем навчання усного мовлення мають доводити ефективність розробленої методики за допомогою тестів, проте методикою якісного оцінювання усного мовлення більшість дослідників повною мірою не володіє. Таким чином, вітчизняним науковцям слід повернути більш пильну увагу питанням оцінювання усного іншомовного мовлення. Започаткувати дискусію з цього питання, а також викласти основні теоретичні положення та оприлюднити власний доробок є **метою** цієї статті. Почнемо із аналізу теоретичних джерел із проблеми.

Виклад основного матеріалу. Virішуючи питання розробки інструментів оцінювання усного мовлення, усі вчені виходять із того, що говоріння є складним умінням. На думку Д.П. Херіса, воно одночасно задіює різні мовні навички – вимовні, граматичні, лексичні, а також здібності до свідомого оперування інформацією під час плавного та швидко-

го висловлювання (Harris 81). М. Канале та М. Свейн (Canale, Swain) вирізняють чотири складові уміння розмовляти іноземною: граматичну (до складу якої входять знання граматики та лексики, вимова звуків, слів, а також інтонація та наголос); дискурсивну (яка відповідає за психологічну та мовну зв'язність висловлювань, успішне вираження смислів); соціолінгвістичну (яка передбачає лінгвістичну та соціокультурну релевантність висловлювань) та стратегічну компетенції (яка охоплює знання «коли і як розпочати розмову, як її підтримувати або закінчувати»).

У сучасних роботах, знаходимо більш конкретизований перелік складових уміння говорити ІМ. Так, на думку Г. Фулчера, це вміння передбачає наявність таких макровмінь, як правильність, вільність, здатність успішно виконувати комунікативне завдання, володіння комунікативними стратегіями, дискурсивною, інтеракційною, прагматичною та соціолінгвістичною компетенціями. Кожне з макровмінь, у свою чергу, базується на комплексах умінь та компетенцій. *Правильність* базується на мовній компетенції, яка включає уміння правильно вимовляти, робити наголос, оформлювати інтонаційно, застосовувати синтаксичні структури та засоби когезії. *Вільність* передбачає уміння долати паузи хезитації, зайві повторювання, фальстарту, а також уміння повторного, оптимальнішого вибору лексичних одиниць та структурування речень. Володіння *комунікативними стратегіями* означає володіння стратегіями *успішного вирішення завдань спілкування* (узагальнення, перефразування, творення нових (зручних) слів/висловів, застосування більш вдалих структур, стратегії спільного вирішення завдань комунікації, перехід з однієї мови на іншу в разі необхідності, невербальні стратегії), а також *стратегіями уникнення* (формальними та функціональними). *Дискурсивна компетенція* базується на знанні комунікативних сценаріїв, суміжних пар, міни комунікативних ролей, ініціативних/реактивних актів. *Інтеракційна компетенція* передбачає уміння створювати мовленнєвий продукт із співрозмовниками. *Прагматична і соціолінгвістична* компетенції складаються із усвідомлення доречності висловлювання (тобто його відповідності соціокультурній ситуації), знання імплікатур, уміння ідентифікувати особистість через її мовлення, усві-

домлення сензитивних ситуацій, знання про тему/проблему спілкування, знання про культуру спілкування, знання гоноративів (Fulcher Testing Second Language Speaking).

Визначення складових уміння говорити є передумовою визначення конструкту усного тесту, який є відправним пунктом для розуміння того, що і як слід тестувати/оцінювати. Саме поняття «конструкт» тлумачиться у мовному тестуванні як сукупність визначених специфічних мовленнєвих макро та мікро умінь, на вимірювання яких спрямовують весь тест та/або окреме тестове завдання, та для чого розроблені способи такого вимірювання та інтерпретації його результатів (Alderson 18; Bachman, Palmer 21)¹. Так, до конструкту тесту з говоріння можуть увійти визначені, зокрема, Г. Фулчером макро- та мікроуміння, проте у різних комбінаціях в залежності від виду усного мовлення (монолог/діалог), його комунікативної функції та рівня володіння ІМ за ЗЄР. Загалом, визначення конструкту ускладнене бажанням розробників тесту вимірити умінь студентів спілкуватися у ситуаціях, коло яких значно ширше, ніж тих, які можна змодельювати у тесті. (Fulcher Testing Second Language Speaking 47). Тому, для того, щоб розробити валідний усний тест, слід, з одного боку, урахувати та взяти до уваги усі релевантні риси говоріння та, з іншого, запобігти впливу факторів, які не мають відношення до конкретної ситуації спілкування та які пошкодять отриманню тестованими справедливої оцінки їх умінь.

Візьмемо зазначене до уваги та зробимо спробу визначити конструкт тесту усного мовлення, призначеного для перевірки умінь англійського усного мовлення у студентів спеціалізації «Східна мова», що вивчають англійську як другу іноземну. Для цього звернемось до аналізу дескрипторів рівня B2 ЗЄР. Саме цей рівень є центральним в оволодінні ІМ; у багатьох навчальних контекстах він вважається цільовим. Щоб досягнути цього рівня у вивченні другої ІМ студентам-сходознавцям потрібні два роки (1-2 курси).

Визначальною рисою усного мовлення на рівні B2 є наголос на умінні ефективної аргументації. Саме на цьому рівні в користувачів

ІМ сформоване уміння вирішувати проблеми, деякі з яких можуть бути доволі серйозними (Fulcher, Davidson, Kemp 4).

Під час продукування *монологи* студенти повинні уміти: висловлювати власну думку і підтримувати та розвивати її під час дискусії слухними аргументами, поясненнями, коментарями. Вони повинні уміти пояснювати власну точку зору щодо актуальних проблем, наводячи задля цього аргументи на користь або проти можливих варіантів їх вирішення та пояснюючи причини підтримки або спростування певних думок.

Студенти також повинні уміти робити чіткий та детальний опис широкого кола явищ, подій тощо, які стосуються його інтересів, розгортаючи цей опис та наводячи додаткову ілюстративну інформацію та вагомні приклади на його підтримку.

Під час мовленнєвої *інтерації (діалогу/полілогу)* студенти повинні уміти: брати активну участь у неформальній дискусії щодо знайомих їм контекстів, чітко висловлюючи власну позицію. Під час дискусії вони повинні уміти швидко оцінювати альтернативні думки партнерів по спілкуванню та робити необхідні коментарі щодо висловлюваних поглядів. Також необхідно уміти висувати власні припущення/гіпотези та реагувати на припущення, зроблені іншими співрозмовниками.

Студенти також повинні знати, як розгортати усний дискурс того чи іншого типу: починати його, чергуватися з іншими співрозмовниками, тактовно їх перебивати у разі необхідності, закінчувати розмову, роблячи це достатньо ввічливо, хоча й із можливими незначними порушеннями мовленнєвого етикету.

Під час інтерації студенти повинні уміти повно/детально розуміти висловлювання співрозмовників, зроблені стандартною англійською мовою навіть у ситуаціях із суттєвим фоновим шумом. Студенти повинні висловлюватись із високим ступенем вільності та спонтанності, що уможливить плавність та не напруженість їх розмови із носіями мови. Студенти повинні уміти виправляти свої помилки, якщо вони призводять до непорозуміння зі співрозмовниками, свідомо контролюючи коректність власних висловлювань.

¹ У вітчизняній методиці навчання ІМ поняття конструкту тесту часто отожднюється із поняттям

«об'єкти контролю», проте воно значно звужене, ніж поняття «конструкт».

Представимо характеристики мовлення на рівні B2 за допомогою тверджень про те, що і як студенти можуть говорити (*can do statements*). Також на основі дескрипторів ЗЄР, а також з урахуванням праць колективів розробників мовних тестів (ALTE, Cambridge

ESOL) визначимо обмеження, припустимі для мовлення на цьому рівні. Зробимо це за такими параметрами, як вільність мовлення, мовні характеристики (лексика, граматики, фонетика) та мовленнєві функції та дискурсивні стратегії, прийнятими у ЗЄР.

Таблиця 1

Характеристики усного мовлення на рівні B2

Твердження про вміння	Обмеження
Вільність мовлення. Студенти можуть:	
продувати <i>досить довгі</i> висловлювання із <i>доволі високою</i> швидкістю	хоча припустиме <i>зниження темпу</i> мовлення задля пошуку необхідних структур та виразів; також припустимими є <i>досить примітні паузи</i> у мовленні;
брати участь у мовленнєвій інтеракції із певним ступенем <i>вільності та спонтанності</i> , що уможливує їхнє спілкування із носіями мови без напруження для обох сторін;	
висловлюватися із відносною <i>легкістю</i> ;	
робити <i>досить тривалі</i> висловлювання без допомоги з боку інших,	хоча й мати певні проблеми із формулюванням думок, що призводить до <i>пауз та мовленнєвих «тупиків»</i> ;
чітко описувати <i>щось</i> , висловлювати думки, формулювати та розвивати аргументи, використовуючи при цьому <i>досить поширений словник</i> , який дозволяє обходитися без помітних пошуків слів, а <i>також складні синтаксичні форми/структури</i> ;	
описувати непередбачені ситуації, пояснювати пов'язані з ними основні проблеми із <i>достатньою точністю</i> , а також висловлювати думки щодо абстрактних або культурних тем, наприклад, музикаїкіно, використовуючи свій <i>досить поширений та різноманітний словник</i> ;	
висловлюватись про <i>загальну проблематику</i> та питання, <i>пов'язані із їхньою діяльністю</i> , використовуючи свій <i>поширений та різноманітний словник</i> , уникаючи частих повторювань слів,	проте не вистачати слів та виразів, що призводить до <i>пауз хезитації та багатомовності (зайвих уточнень, перефразувань)</i> ;
Мовні характеристики (лексика, граматики, фонетика). Студенти можуть:	
здебільшого правильно обирати та використовувати <i>необхідні лексичні одиниці</i> ,	хоча й мати <i>незначні проблеми</i> із вибором слів, які не призводять до порушення комунікації;
вказувати порівняно <i>високий ступінь володіння граматикою та не робити помилок, що заважають комунікації</i> ;	
вказувати <i>достатній ступінь володіння лексикою</i> , висловлюючись про знайомі поняття та ситуації,	хоча із помітним впливом з боку рідної мови. <i>Помилки трапляються</i> , хоча й не заважають розумінню того, що вони намагаються висловити;
висловлюватися із <i>чіткою, вимовою та інтонацією</i> , близькими до автентичної,	проте <i>мати труднощі</i> під час участі у природній дискусії, особливо якщо вона протікає <i>дуже швидко</i> та з використанням <i>розмовної лексики</i> ;
Мовленнєві функції та дискурсивні стратегії. Студенти можуть:	
підтримувати мовленнєвий контакт із носіями мови, не створюючи ненавмисно смішного або дратівного ефекту та не вимагаючи від них неприродної соціокультурної поведінки;	

Таблиця 1 (закінчення)

висловлюватися відповідно до ситуації та без проявів цілковитої мовленнєвої необізнаності;	
Виконувати <i>великий спектр мовленнєвих функцій</i> та адекватно реагувати на репліки співрозмовників, застосовуючи <i>найбільш придатні</i> мовленнєві засоби нейтрального реєстру;	
приспосовувати своє висловлювання до змін у спілкуванні (наприклад, стилю), <i>перефразувати його відповідно до нових умов</i> ;	
адаптовувати свої звичайну мову (вирази, вислови, структури) з метою <i>спілкування у складних та проблемних ситуаціях</i> ;	
<i>починати</i> усний дискурс того чи іншого типу, <i>чергуватися</i> з іншими співрозмовниками, <i>закінчувати розмову</i> , роблячи це достатньо ввічливо,	хоча й із можливими незначними порушеннями мовленнєвого етикету
використовувати «готові» вислови (e.g. 'That's a difficult question to answer'), щоб <i>виграти час на формулювання своєї думки</i> ;	
залучатися до дискусію на <i>знайому тему</i> , використовуючи для цього належні вирази/формули;	
робити чіткий та детальний опис або розповідь про щось, розгортаючи основні положення, наводячи додаткову, ілюстративну інформацію та вагомі приклади на його підтримку, а також використовувати незначну кількість <i>засобівкогезії</i> , щоб перетворити своє висловлювання на <i>чіткий та зв'язний дискурс</i> ,	хоча довгий відрізок дискурсу може мати порушення когерентності, «стрибати».

Проаналізуємо зазначені вище характеристики усного мовлення на рівні B2. Якість усного мовлення визначається, як бачимо, за такими параметрами як вільність, плавність, легкість, володіння дискурсивними стратегіями. Втім, ніким із вчених досі не визначено, що саме мається на увазі, наприклад, під «*досить довгими*» стосовно висловлювань та «*доволі високою*» стосовно швидкості (Alderson et al.). Більш конкретними видаються інші параметри – теми/ситуації, тривалість висловлювання, певний (тематичний) словник, перелік граматичних структур, фонетичні та інтонаційні характеристики, мовленнєві функції та засоби когезії, які характеризують змістовне та мовно-мовленнєве наповнення усного мовлення на кожному із етапів навчання або курсів. Оскільки конструкт тесту досягнень (*achievement test*) повинен відображати зміст навчання за певний період часу, то звернемось до розгляду програмних вимог, сформульованих у відповідності до змісту базового посібника. Це потрібно для того, щоб мати чітку уяву про змістовно-тематичне та мовно-мовленнєве наповнення висловлю-

вань студентів, що перевірятимуться за допомогою усного тесту.

Навчання студентів-сходознавців англійської мови як другої іноземної у межах аспекту «усна практика» проводиться на основі навчально-методичного комплексу (НМК) *Global*, виданого *Macmillan Publishers Limited* 2011 року. Відповідно до цільового рівню B2 пропонується здійснювати навчання студентів за посібником *Global Upper-Intermediate* на 1-2 курсах. Цей посібник, без сумніву, відноситься до посібників нового покоління. По-перше, в ньому яскраво виражений лінгвосоціокультурний компонент, що виявляється у спрямованості навчання англійської мови на її використання як мови глобального, світового засобу комунікації. Це такі секції посібника як «Глобальні голоси» (*Global voices*) та «Глобальна англійська» (*Global English*), матеріали яких розроблені, відповідно, для аудіювання англомовних висловлювань, зроблених носіями різних мов, та для читання текстів про історію та розвиток англійської як глобальної мови.

Ще однією рисою посібника є нестандартний підхід до відбору предметного змі-

сту навчання. Автори відійшли від охоплення традиційної «туристської» тематики та запропонували зміст, що стосується загальнолюдських цінностей, поданих у контрастуючих парах, наприклад, «Сміх та сльози», «Мрії та реальність». Такий підхід зумовлює орієнтованість організованого матеріалу на навчання критичного мислення, висловлення та обґрунтування власних думок, застосування мовленнєвих стратегій, що забезпечують реалізацію вагомих комунікативних функцій. Зрештою, такий підхід до відбору предметного змісту викликає в студентів значно вищий рівень мотивації навчання.

Ще однією визначальною рисою НМК є наявність тестів для поточного, проміжного та підсумкового письмового контролю, а також матеріалів для самооцінки студентами свого прогресу. Посібник також має електронний варіант робочого зошиту студента (*e-workbook*), що наближає навчання за посібником до навчання «змішаного типу» (*blended learning*). Отже, перелік позитивних рис посібника *Global* є вражаючим, проте існують деякі фактори, які утруднюють роботу викладача з ним, зокрема, під час контролю та оцінювання мовних досягнень студентів. Зупинимось на деяких з них.

Це, як не дивно, неможливість працювати у традиційному режимі так званих «топиків», адже їх не просто сформулювати на основі запропонованих матеріалів дискусійного характеру та за майже відсутніх текстів для читання. Відтак, контрольні запитання або комунікативні ситуації досить довгий час формувалися різними викладачами по різному в залежності від їх бачення/сприйняття змістової проблеми, що розглядається як тема для дискусії. На жаль, автори посібника не пропонують завдання для оцінювання умінь усного мовлення та не надають критеріїв оцінювання. Висновком до цього є необхідність вироблення спільної стратегії та критеріїв оцінювання монологічного та діалогічного мовлення студентів, яке має відбуватися на основі вивчення теорії ті практики тестування усного мовлення.

Інша риса аналізованого НМК полягає у відсутності чітко визначеного списку так званого «активного вокабуляру». Його приходить визначати через вправи у посібнику та робочому зошиті. Проте навіть ці вправи

є нечисленними, одномовними, спрямованими лише на рецептивне володіння лексикою адже вправи типу «заповніть пропуски» або «знайдіть відповідність» не готують студентів до використання лексичних одиниць у продуктивному мовленні. Відсутність вправ на переклад, значення яких для створення у студента концептуальної відповідності вивчених одиниць, важко недооцінити. Виконання ж одномовних тестових завдань, запропонованих для поточного та рубіжного видів контролю у матеріалах, запропонованих авторами, не викликають особливих труднощів у студентів, надаючи реальну картину лише рецептивного, а не продуктивного володіння лексикою. Втім, як ми зазначали вище, лексична сторона мовлення входить до конструкту усного тесту.

Таким чином, віддаючи належне позитивним рисам чинного НМК, колективу викладачів слід виробити певні підходи до викладання та стандарти оцінювання мовних та мовленнєвих компетенцій студентів. Спираючись на наведений вище аналіз дескрипторів рівню B2, узагальнимо вимоги до усного мовлення студентів на цьому рівні в такий спосіб.

Отже, усне мовлення студентів повинне:

- бути ефективним (повним та зв'язним) висловлюванням щодо кола зазначених у програмі тем,
- містити чітку аргументацію та розгорнуту підтримку основних думок релевантними прикладами, пов'язаними із вивченим змістом спілкування;
- бути вільним, спонтанним, коректним та швидким (у визначених межах), а також стилістично релевантним;
- містити необхідні дискурсивні маркери та засоби когезії;
- бути коректним з точки зору вимови та наголосу слів, що визначені програмою кожного курсу, а також інтонаційного оформлення речень;
- містити коректне використання поширеного та різноманітного словника, передбаченого програмою кожного курсу;
- бути граматично правильним, особливо стосовно зазначених граматичних явищ та не містити систематичних помилок, а також помилок, що порушують комунікацію; помилки можуть виправлятися мовцем, що свідчить про сформований рівень самоконтролю.

Запропонуємо на основі визначених вимог критерії оцінювання усного монологічного мовлення студентів та укладемо шкалу його

оцінювання відповідно до балів, що пропонуються кредитно-модульною системою оцінювання.

Таблиця 2

Шкала оцінювання усного (монологічного) мовлення

Кількість балів	Ефективність комунікації	Вільність та фонетичне оформлення	Використання лексики та стиль	Використання граматики
90-100	Завдання виконано відмінно. Розкриває усі змістові аспекти завдання вичерпно і точно, розвиває усі лінії аргументації чітко та переконливо. Висловлювання зв'язне, логічне, із вдалим застосування необхідних дискурсивних маркерів та засобів когезії.	Високий ступінь вільності. Висловлюється дуже вільно та спонтанно, майже без напруження/зусиль. Правильні вимова та інтонація, паузи природні.	Дуже поширений та різноманітний словник. Висловлюється із правильним та вдалим використанням поширеного словника відповідно до вивченого матеріалу (тем/ситуацій). Часто застосовує нечастотну та ідіоматичну лексику. Висловлення побудовано в єдиному стильовому реєстрі.	Відмінне володіння граматиною. Виказує високий ступінь граматичної правильності протягом усього висловлювання. Слушно використовує різноманітні граматичні структури. Граматичні помилки трапляються дуже рідко та тільки у складних структурах.
85-89	Завдання виконано дуже добре. Розкриває більшість змістових аспектів правильно та точно або розкриває усі аспекти але із недостатньою повнотою, невичерпно. Висловлювання зв'язне, логічне, із застосуванням відповідних дискурсивних маркерів та засобів когезії.	Достатньо високий ступінь вільності. Висловлюється у високому темпі протягом майже усього висловлювання, хоча й робить кілька нетривалих пауз задля пошук слів/структур. Вимова та інтонація майже повністю коректні.	Хороший словник. Висловлюється із правильним використанням лексики відповідно до вивчених тем/ситуацій, лише іноді припускаючи некоректний вибір слів. Іноді застосовує ідіоматичну лексику, вдається до перифразування за допомогою синонімів та синонімічних засобів. Порушення стилю є незначними.	Хороше володіння граматиною. Виказує достатньо високий ступінь граматичної правильності. Слушно та безпомилково використовую нескладні та найбільш частотні складні граматичні структури. Граматичні помилки трапляються тільки у складних структурах, не порушуючи при цьому комунікацію. Виправляє свої граматичні помилки, якщо вони трапляються.
75-84	Завдання виконано із нерівномірним ступенем якості. Розкриває деякі аспекти змісту добре, а деякі – досить погано. Висловлюванню іноді бракує зв'язності та логічності, наявні незначні повтори, застосовані дискурсивні маркери та засоби когезії не завжди відповідають риторичній структурі висловлення.	Достатній ступінь вільності. Висловлюється із деяким ступенем впевненості, досить ясно, але із різним темпом протягом висловлювання. Робить досить тривалі паузи. Робить деякі помилки у вимові та інтонації.	Спрощений словник. Висловлюється із використанням досить поширеного словнику, який, однак, не може відобразити вивчений матеріал на належному змістовому рівні. Намагається застосувати ідіоматичну лексику, синоніми та перифраз, іноді порушуючи цим обраний стиль висловлювання.	Відносно нормативне володіння граматиною. Висловлюється із відносною правильною щодо тем/ситуацій, які не вирізняються високою змістовою складністю. Якщо намагається застосувати складну граматичну конструкцію, то майже завжди робить при цьому помилки. Іноді виправляє деякі з помилок.

65-74	<p>Завдання виконано із низькою якістю. Дуже обмежено розкриває деякі із змістовних аспектів завдання, не достатньо висловлює та аргументує власні думки.</p> <p>Висловлюванню бракує зв'язності та логічності, наявні часті повтори, обмежено застосовані дискурсивні маркери та засоби когезії.</p>	<p>Завдання виконано із низькою якістю. Дуже обмежено розкриває деякі із змістовних аспектів завдання, не достатньо висловлює та аргументує власні думки.</p> <p>Висловлюванню бракує зв'язності та логічності, наявні часті повтори, обмежено застосовані дискурсивні маркери та засоби когезії.</p>	<p>Обмежений словник. Висловлюється із використанням елементарного словнику, який є достатнім для участі у побутовій комунікації, але не відповідає складним завданням, наприклад, надати детальний опис або аргументувати точки зору. Часто некоректно обирає слова та вирази, що призводить до частих порушень стилю.</p>	<p>Обмежене володіння граматиною. Використовує скрізь прості граматичні структури, в яких майже не робить помилок. Не помічає та не виправляє помилок, навіть якщо повторює помилковий варіант кілька разів. Зовсім не використовує складні конструкції.</p>
60-64	<p>Неефективна спроба виконати завдання. Погано та нелогічно організує висловлення. Лише називає змістові аспекти завдання, не розвиваючи їх.</p> <p>Висловлювання позбавлено зв'язності та логічності, застосовані лише елементарні дискурсивні маркери та засоби когезії.</p>	<p>Занадто лаконічне висловлювання. Висловлюється зрозуміло, хоча й дуже коротко, із дуже помітними паузами, невдалим початком та формулюванням наново. Часте вправлення помилок, вагання та проблеми із вимовою дуже ускладнюють розуміння.</p>	<p>Дуже обмежений словник. Використовує дуже прості слова/вирази, заучені напам'ять. Вдається до рідної мови або жестів, якщо бракує слів. Не має уяви про стиль. Часто зупиняється внаслідок браку слів та виразів.</p>	<p>Дуже обмежене володіння граматиною. Використовує лише деякі прості граматичні структури без помилок. Висловлюється за допомогою елементарних заучених речень. Систематично робить помилки майже в усіх реченнях.</p>
0-59	<p>Невдала спроба виконати завдання. Висловлюється поза темою/ситуацією, представленою у завданні. Висловлення занадто коротке та не піддається оцінці.</p> <p>Висловлювання позбавлено зв'язності та логічності, застосовані лише елементарні засоби когезії.</p>	<p>Незрозуміле мовлення. Неможливо сприймати смисл висловлювання. Висловлювання занадто коротке та не піддається оцінці.</p>	<p>Словник недостатній для виконання завдання. Висловлення занадто коротке, щоб його оцінити.</p>	<p>Відсутні ознаки володіння граматиною. Висловлення занадто коротке, щоб його оцінити.</p>

Висновки та перспективи дослідження. Розроблену шкалу згідно із правилами мовного тестування необхідно пілотувати, в разі необхідності – модифікувати та, можливо, зробити зручнішою для використання у навчальному процесі. Саме це відносимо до подальших перспектив цього дослідження. Крім того, наступним кроком нього може (й повинне) стати розроблення, пілотування та модифікація тестових завдань із монологічно-

го, а потім і з діалогічного мовлення. Саме за таких умов ми зможемо стверджувати, що оцінювання усного мовлення студентів є справедливим, валідним та надійним.

References

- Alderson, J. Charles. *Assessing Reading*. Cambridge University Press, Cambridge. 2005. Print.
- Alderson J. Charles and Neus Figueras, Henk Kuijper, Guenter Nold, Sauli Takala, Claire Tardieu. "Analysing Tests of Reading and Listening in Relation to the Common

European Framework of Reference: The Experience of the Dutch CEFR Construct Project" // *Language Assessment Quarterly*, 3(1), 2006. 3-30. Print.

Bachman L.F., A. Palmer. *Language Testing in Practice*. Oxford: Oxford University Press, 2000. Print.

Canale, M and Swain M. "Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing". *Applied Linguistics*, 1980, 1, (1). 1-47. Print.

Csépes I., Együd G. *The Speaking Handbook*. Into Europe. Series editor: J. Charles Alderson. Print.

Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment. Cambridge. Cambridge University Press. 2001. Print.

De Jong, Nivja H. "Fluency in second language assessment". In Dina Tsagari & Jayanti Banerjee (Eds.) *Handbook of second language assessment*. Mouton De Gruyter, 2016. 203-218. Print.

Fulcher, Glen. *Testing Second Language Speaking*. Longman. 2003. Print.

Fulcher Glen, Davidson Frank, Kemp Jenny. *Effective rating scale development for speaking tests: Performance*

Decision Trees. *Language Testing* **January 2011 vol. 28 no.1. 5-29**. Print.

Harris, David P. *Testing English as a second language*. – New York: MacGraw Hill Book Company, 1969. Print.

Lado, Robert. *Language testing: the construction and use of foreign language tests: a teacher's book*. Longmans, 1961. Print.

Luoma, Saari. *Assessing speaking*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. Print.

The CEFR Grid for Speaking. ALTE CEFR SIG. 2014. Web. 17 Apr. 2016.

Ukrainska, Olga. *Metodyka testuvannia rivnia sformovanosti movlennivoi kompetentsiimaybutnih vykladachiv u hovorinni frantsuz'koyu movoyu* [Methods of testing future French teachers' competence in speaking]. Kyiv: Kyiv National Linguistic University, PhD Thesis, 2009.

University of Cambridge ESOL Examinations. *Assessing Speaking Performance – Level B2*. Web. 17 Apr. 2016.

DEVELOPING QUALITY ASSESSMENTS OF ORAL SPEECH IN ENGLISH

Olga Kvasova

Department of Teaching Methodology of Ukrainian and Foreign Languages and Literatures, Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Abstract

Background: Oral speech in a foreign language is an issue the theoreticians and practitioners has been discussing for decades and which has gained particular importance in today's globalized world. Teaching and assessing English language oral skills is now being implemented in compliance with the Common European Framework of Reference. However, assessing oral speech has been so far in the focus of studies almost exclusively outside Ukraine which makes these issues crucial in the national context. The complexity of developing oral tests has impeded the introduction of oral part in the Independent school-leaving exam; university teachers have to themselves develop tests for summative assessment without being trained in test designing; PhD students make claims about effectiveness of their research based on the oral tests of disputable quality.

Purpose: The current paper aims to initiate a discussion on ensuring quality assessment of oral skills in the institutions of higher education in the country. The author examines the construct of oral skills based on the definitions provided in the works of leading experts in applied linguistics and in Common European Framework of Reference. She further proposes a profile of B2 level oral skills based on the Syllabus for teaching English as a second foreign language to students majoring in Oriental languages in the Institute of Philology in Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Results: The author provides a profound analysis of the Syllabus and the course book it is based on, and specifies their strengths and weaknesses thereby outlining the issues of major concern for practitioners. One of them is rooted in the absence in the Teacher's resource pack of ready-made oral tests for summative assessment which entails versatile approaches to measuring students' achievements by different teachers and therefore not reliable outcomes of testing. As a result of the scrutiny of the sources (CEFR, specifications of internationally acclaimed examinations and the Syllabus), the author comes up with the characteristics of oral production and oral interaction relevant for the learning context.

Discussion: The B2 profile of oral skills defined by the author allowed her to develop analytical rating scales for assessing oral monologue. These scales benchmark the oral production against the four criteria (Efficiency of speech, Fluency and phonological control; Control of vocabulary and register; Grammatical control). To become a reliable tool for assessing oral production, these scales should be piloted in the classroom, discussed by the teachers / examiners and modified if necessary. The further perspective of the study relates to developing rating scales to assess oral interaction and eventual introduction of these scales in the instruction.

Key words: speaking test; test construct; assessment criteria; rating scale.

Vitae

Olga Kvasova, PhD, Associate Professor of the Department of Teaching Methodology of Ukrainian and Foreign Languages and Literatures.

Her research interests include language testing and assessment (LTA), teaching and material design of English for Academic purposes and English for cross cultural communication.

She is a member of ILTA, EALTA, IATEFL (TEA SIG), President of UALTA (<http://ualta.in.ua>)

Correspondence: olga.kvasova.1610@gmail.com; info.ualta@ukr.net